

Sport groeit!

Sportagenda 2012

Vastgesteld tijdens Algemene Vergadering 20 november 2007

Inhoudsopgave

Inleiding	p. 1
Filosofie achter de ambities van de Sportagenda 2012	p. 3
Meer mensen sporten een leven lang	p. 4
Nederland in de top 10 van de wereld	p. 9
Bonden ontwikkelen en verzilveren kansen	p. 16

Inleiding

Sport. Machtig om te doen en prachtig om naar te kijken. Nederland wil dan ook graag een sportland zijn. Veel en steeds meer mensen zijn sportief actief. Topsporters presteren internationaal al jarenlang op hoog niveau. Zowel vanuit de overheid als vanuit de samenleving wordt de maatschappelijke en intrinsieke waarde van sport onderkend. En de droom om Nederland Sportland in 2016 op een Olympisch niveau te brengen krijgt steeds meer draagvlak. Zowel binnen de sport, de overheid als ook het bedrijfsleven.

De Sportagenda is de leidraad voor ontwikkelingen binnen de georganiseerde sport. In het kader van de Sportagenda 2008 is de afgelopen jaren door zowel verenigingen, bonden, als de koepel hard gewerkt om het marktaandeel van de georganiseerde sport te versterken, een plek bij de beste 10 van de wereld te veroveren en de branche verder te ontwikkelen. Door middel van een intensief marketingtraject leert de sport steeds marktgericht denken. De basis voor het behalen van de Top 10 doelstelling is verstevigd door de verdere professionalisering van topsport. De ontwikkeling van de branche op bestuurlijk en organisatorisch vlak staat op alle agenda's. Samenwerking is hierbij een belangrijk middel.

Natuurlijk blijven er uitdagingen. De omslag naar marktgericht denken heeft veel goede ideeën voor nieuw sportaanbod opgeleverd. De implementatie van deze ideeën blijkt in een aantal gevallen lastig, als gevolg van gebrek aan kennis en capaciteit. De Top 10 doelstelling van Nederland lijkt binnen handbereik. Om een structurele positie binnen de Top 10 te realiseren, is er binnen deze Sportagenda naast de focus op de Top 10 ook aandacht voor de kansrijke sporten. Tenslotte blijkt de animo om de branche te versterken groot, maar blijft hier ruimte voor verbetering, mede als gevolg van een grote vrijblijvendheid ten aanzien van dit onderwerp.

De georganiseerde sport wil verder groeien en ontwikkelen. In deze Sportagenda zijn de ambities en speerpunten voor de periode 2009 – 2012 uitgewerkt. De ambities uit voorgaande periode blijven hierbij de basis vormen. De manier waarop de sport deze ambities wil realiseren is op onderdelen bijgesteld, als gevolg van voortschrijdend inzicht.

Sport zet tot 2012 in op:

1. Meer mensen sporten een leven lang
2. Nederland bij de top 10 van de wereld
3. Bonden ontwikkelen en verzilveren kansen

De sport realiseert zich dat bovenstaande ambities alleen gehaald kunnen worden als zij sporters levenslang aan zich weet te binden. Om dat te bereiken moet de georganiseerde sport inspelen op de verschillende behoeftes van sporters, voortkomend uit de levensfase of de fase in de (top)sportloopbaan waarin de sporter zit.

De Sportagenda 2012 is door sportbonden opgesteld en beschrijft de eigen koers van de sport. In 2007 heeft een projectgroep bestaande uit een dwarsdoorsnede van sportbonden hard gewerkt om de ambities en kaders voor de periode 2009-2012 uit te zetten. Hierbij heeft steeds afstemming plaatsgevonden met alle sportbonden die bij NOC*NSF aangesloten zijn. De groei en ontwikkeling van de sport is daarmee een verantwoordelijkheid van zowel de sport als collectief, als ook van de individuele bonden, verenigingen en de koepel.

In deze agenda leggen we u graag uit waar de sport voor staat en wat de sport gaat doen!

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt de keuze voor de drie ambities van de Sportagenda 2012 kort toegelicht. In de daarop volgende paragrafen wordt op de verschillende ambities ingegaan. Hierbij zijn per ambitie telkens concrete doelstellingen geformuleerd. Tevens wordt aangegeven welke strategische keuzes worden gemaakt.

Afbakening sport

In de Sportagenda wordt over de georganiseerde sport gesproken. Hiermee wordt bedoeld op de 72 sportbonden die Nederland rijk is, de 29.000 verenigingen die het land kent, de 4,7 mln. sporters die lid van een vereniging of bond zijn en de koepel NOC*NSF.

Realisatieplan 2012

In de Sportagenda 2012 zijn beleidsdoelstellingen op hoofdlijnen weergegeven. In het vervolgtraject worden deze doelstellingen vertaald naar een 'Realisatieplan'. In dit Realisatieplan wordt aangegeven welke activiteiten door bonden en NOC*NSF uitgevoerd worden om de ambities van de Sportagenda ook daadwerkelijk te realiseren. In het realisatieplan wordt beleid in ieder geval voor 2009 volledig uitgewerkt en waar mogelijk voor de gehele periode. Voor een deel van de onderwerpen is dit echter niet mogelijk. Keuzes met betrekking tot de uitvoering hangen af van nader onderzoek, beschikbare financiering en ontwikkelingen binnen en buiten de sport.

Het Realisatieplan krijgt dus een 'dynamisch' karakter. Het plan wordt jaarlijks voor het daaropvolgende jaar aangevuld en bijgesteld. Het Realisatieplan voor het daaropvolgende jaar wordt elk najaar aan de Algemene Vergadering van NOC*NSF voorgelegd.

In het Realisatieplan wordt ook aangegeven welke financiële middelen er zijn voor de uitvoering. Hierbij wordt zowel naar Lottomiddelen, Performance middelen als overheidssubsidies gekeken. Indien blijkt dat er onvoldoende financiering beschikbaar is om alle doelen te realiseren, kan beleid op onderdelen nog aangepast worden.

Koppeling beleid en financiering

Parallel aan het Realisatieplan wordt het Lotto Bestedingsplan 2012 ontwikkeld. Door middel van dit Bestedingsplan wordt voor de periode 2009-2012 vastgelegd voor welke activiteiten Lottosubsidie beschikbaar wordt gesteld en hoe subsidie verdeeld wordt over de sportbonden die bij NOC*NSF aangesloten zijn en NOC*NSF zelf. De ambities en doelstellingen van de Sportagenda 2012 zijn leidend voor de uitwerking van het Lotto Bestedingsplan 2012.

Aansluiting bij ontwikkelingen binnen en buiten de sport

Bij de verdere uitwerking van de agenda wordt aansluiting gezocht bij relevante ontwikkelingen binnen en buiten de sport. In dit kader valt onder andere te denken aan:

- Olympisch Plan 2028
- Marketingpropositie Performance 2012
- Sportbeleid zoals geformuleerd in de beleidsbrief van staatssecretaris Bussemaker, Tijd voor Sport en Samen voor Sport
- Kabinetsbeleid gericht op de inzet op maatschappelijke stages, combinatiefuncties, krachtwijken, allochtonen en het initiatief van het Kabinet om in het kader van armoedebestrijding € 10 mln. beschikbaar te stellen aan het Jeugdsportfonds.

Besluitvorming door de leden van NOC*NSF is bepalend voor de mate waarin de sport op collectieve basis meewerkt aan de uitvoering van bijvoorbeeld overheidsbeleid.

Sport groeit!

Filosofie achter de ambities van de Sportagenda 2012

De Sportagenda 2012 richt zich op 'Meer mensen sporten een leven lang' en 'Nederland bij de Top 10 van de wereld'. Voorwaarde om deze ambities te kunnen realiseren is een sterke, georganiseerde branche, de derde ambitie van de Sportagenda.

De keuze voor bovenstaande ambities komt voort uit het besef dat de kracht van sport ligt in zowel het plezier dat Nederlanders beleven aan het zelf uitoefenen van sport, als aan het volgen en beleven van de prestaties van onze topsporters op mondiaal niveau.

Om als sportland te kunnen groeien, moet op beide kanten van de 'sportkolom' ingezet worden. Hierbij zijn de concepten 'een leven lang sporten' en de 'sportloopbaan' van belang.

'Een leven lang sporten' speelt in op de diversiteit in sporters. Mensen participeren om verschillende redenen: om te bewegen, om te presteren, voor de gezelligheid of om een combinatie van deze redenen. Sporters zijn ook op verschillende manieren actief: als lid van een vereniging, als individueel lid van een bond of zelfs als ongebonden lid of deelnemer. Maar ook als coach, bestuurder of begeleider. De manier waarop mensen sporten wordt vaak bepaald door de levensfase waarin zij zich bevinden. Een senior wil op een andere manier en om andere redenen sporten dan de 30 plusser die zich vol op zijn carrière richt. Mensen blijven alleen hun leven lang bij de georganiseerde sport betrokken als zij tijdens elke levensfase gebruik kunnen maken van een sportaanbod op maat. Dit uitgangspunt staat centraal binnen de ambitie 'Meer mensen sporten een leven lang'.

De 'sportloopbaan' vormt de basis voor de Top 10 ambitie. De 'sportloopbaan' geeft aan dat veel sporters zich stapsgewijs ontwikkelen. Eerst wordt de basis voor een sportief fundament gelegd en leert men sporten. Vervolgens wordt de sportbeoefening competitiever, waarbij de nadruk komt te liggen op trainen en presteren. Enkel bereikende tenslotte de absolute top.

De sportloopbaan speelt ook een rol binnen de ambitie 'Meer mensen sporten een leven lang'. Hierbij is het belangrijk te beseffen dat de sportloopbaan niet altijd parallel loopt met de verschillende levensfasen die mensen doorlopen. Hoewel veel mensen in hun jeugd leren sporten, kan men evengoed tijdens een latere fase in zijn leven beginnen met sporten. Tevens kan men van jongs af aan sporten, maar op latere leeftijd met een nieuwe sport beginnen. Voor deze nieuwe sport gelden dan, aangepast aan de levensfase, dezelfde stappen van de sportloopbaan weer, te weten leren, presteren en genieten. Juist door op deze diversiteit in te spelen kan een aanbod ontwikkeld worden dat het voor sporters aantrekkelijk maakt om levenslang in georganiseerd verband te sporten.

Binnen de Sportagenda is aandacht voor raakvlakken tussen beleidsvelden. Eén zo'n raakvlak is talentontwikkeling. Voor een veelbelovende topsportcarrière is het van belang dat tijdens de 'start' van de sportloopbaan al een goed fundament wordt gelegd voor deze carrière. In dit kader heeft wedstrijd sport ook een plek binnen zowel de Top 10 ambitie als de ambitie 'Meer mensen sporten een leven lang'.

Een ander raakvlak is evenementenbeleid. De sport erkent dat voor de toekomstige ontwikkeling van sport aandacht voor evenementen van groot belang is. Dit zijn evenementen op zowel het gebied van topsport als breedtesport. In het Realisatieplan wordt zowel bij de ambitie 'Meer mensen sporten een leven lang' als bij de Top 10 ambitie verder op evenementenbeleid ingegaan. Internationale bestuurders hebben een belangrijke rol bij de succesvolle uitvoering van evenementenbeleid. In het Realisatieplan wordt aan deze groep bestuurders dan ook aandacht besteed.

Sport groeit! 'Meer mensen sporten een leven lang'

Visie

Meer mensen laten sporten. Gedurende de periode 2009-2012 willen bonden met hun verenigingen het ledental van de georganiseerde sport jaarlijks met 2% laten stijgen. De sport wil dit realiseren door aan de ene kant niet-sporters te verleiden om te gaan sporten. Aan de andere kant is het van belang om sporters die overwegen te stoppen met sport, als lid te behouden. De sport streeft ernaar om mensen een leven lang in georganiseerd verband te laten sporten.

De al ingezette omslag naar marktgericht denken is hierbij cruciaal en wordt verder doorgezet. Uitgangspunt blijft dat sporters op een manier en tijdstip kunnen sporten die aansluit bij hun wensen en behoeften. Deze zijn vaak afhankelijk van de levensfase waarin de sporter zich bevindt.

Bonden dragen op verschillende manieren bij aan de collectieve groeidoelstelling. Een deel van de bonden zet in op het actief werven van nieuwe leden. Voor een groot deel van de bonden heeft het werven van nieuwe leden echter niet de hoogste prioriteit. Deze groep wil eerst inzetten op verbetering van de kwaliteit van de eigen organisatie en het huidige sportaanbod. Dit kan per saldo wel leiden tot ledengroei, doordat ledenverlies afneemt. De ambitie van de bond en de ontwikkelingsfase waarin een bond zich bevindt zal bepalen aan welk traject de bond wil deelnemen. Binnen de twee trajecten worden de bonden op basis van maatwerk ondersteund.

Er wordt fors geïnvesteerd in verdere kennisopbouw, om op collectief én bondsniveau te bepalen hoe groeikansen benut kunnen worden. Collectieve groeikansen voor de Sportagenda 2009 – 2012 liggen bij het vasthouden van de jeugd die volwassen wordt en het werven van nieuwe leden binnen de master leeftijdsgroep (45-65 jaar) en de nog niet sportende jeugd. Op basis van verder onderzoek wordt een gezamenlijke groeistrategie ontwikkeld om deze groepen te bereiken en te behouden. Hierbij wordt in ieder geval verder geïnvesteerd in de speerpunten:

- Implementatie en verdere ontwikkeling van passend Sportaanbod
- Beschikbaarheid en inzet van kwalitatief hoogwaardig kader
- Voldoende ruimte en uitdagende accommodaties
- Versterken van verenigingen tot flexibel en zelfstandig opererende sportaanbieders

Een leven lang sporten

'Een leven lang sporten' gaat uit van de diversiteit tussen sporters. En juist door in te spelen op die diversiteit wil de sport levenslange relaties met sporters op bouwen.

Voorwaarde hierbij is dat:

- het sportaanbod van een sport beter wordt afgestemd op de sportloopbaan in die betreffende sport
- het sportaanbod over sporten heen beter wordt afgestemd op de verschillende levensfasen en de bijbehorende drijfveren, zodat wisselen van sport natuurlijker en logischer wordt
- sporters optimale condities worden geboden op het gebied van aanbod, organisatie, begeleiding en accommodatie, zodat zij tot een maximale prestatie kunnen komen.

Doel is om zoveel mogelijk sporters adequaat te faciliteren en deze sporters zo optimaal mogelijk te laten presteren. Hierdoor blijft het voor sporters aantrekkelijk om gedurende alle levensfasen in georganiseerd verband te blijven sporten. Een 'leven lang sporten' kijkt naar een breed pallet van sportvormen; recreatiesport, wedstrijdsport, bedrijfssport, deelname aan evenementen, etc.

Vanuit het streven om meer mensen een leven lang te laten sporten zal de georganiseerde sport doorgaan met het verder inbedden en professionaliseren van de gehandicaptensport binnen de reguliere georganiseerde sport. Ook mensen met een handicap moeten de mogelijkheid krijgen om een leven lang te sporten. Het uitgangspunt

hierbij blijft: Normaal wat normaal kan en speciaal wat speciaal moet. Waar mogelijk wordt gehandicaptensport dan ook meegenomen in het realiseren van de sportagenda ambities.

Versterking Marktaandeel: door kwantitatieve én kwalitatieve groei

Tijdens de Sportagenda 2008 is een sterke basis gelegd voor 'Een leven lang sporten'. Binnen de sport vindt een duidelijke omslag naar marktgericht denken plaats, mede doordat 62 bonden hebben deelgenomen aan het traject Strategische Marketingplannen. De sport krijgt een steeds beter zicht op de wensen en behoeften van verschillende sporters. Hierdoor wordt duidelijk waar kansen voor groei liggen. Daarnaast wordt duidelijk wat de sport moet doen om deze kansen ook echt te benutten en sporters levenslang aan zich te binden.

Versterking van het Marktaandeel komt voort uit kwantitatieve en kwalitatieve groei. Aan de ene kant zal een steeds betere afstemming tussen sportaanbod en wensen en behoeften van verschillende sporters leiden tot toename van het ledenaantal. Aan de andere kant zal inzet op kwaliteit van organisaties leiden tot een hogere kwaliteit van bestaand aanbod, waardoor leden voor de sport behouden blijven.

Door de aandacht voor zowel kwantitatieve groei als kwalitatieve groei blijft de sport een krachtige sector. De bijdrage die bonden leveren is verschillend en mede afhankelijk van de situatie en het ontwikkelingsniveau waarin zij zich bevinden. Er zullen bonden zijn die expliciet kiezen voor groei en daar ook toe in staat zijn. Daarnaast zijn er bonden die zich vooral richten op het verbeteren en handhaven van de kwaliteit van het lokale aanbod. Tenslotte is er een groep die ervoor kiest om de eigen landelijke organisatie eerst te versterken om vervolgens een kwalitatieve en of kwantitatieve groei te realiseren.

Kwantitatieve groei: + 2%

De georganiseerde sport wil het ledental tussen 2009 en 2012 met 2% per jaar laten groeien. De gemiddelde groei per jaar is de afgelopen beleidsperiode 0,5 % geweest. De groei-doelstelling van 2% houdt dus een trendbreuk in. De groei-doelstelling is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De afgelopen periode zijn goede Strategische Marketingplannen ontwikkeld. De komende jaren worden deze plannen tot op verenigingsniveau geïmplementeerd en leveren resultaat op.
- Er wordt collectief geïnvesteerd in de noodzakelijke randvoorwaarden voor groei (aandacht voor kwaliteitsverbetering bij bonden, opbouwen branche-informatie systeem, collectieve inzet op beschikbaarheid kader en ruimte en accommodaties)
- Bonden worden meer op basis van maatwerk ondersteund.

Kennis is de basis

De ontwikkeling van branche en marktkennis, zoals kennis over doelgroepen, sportaanbod en andere aanbieders, is dé essentiële randvoorwaarde om de collectieve en individuele groeiambities te kunnen realiseren. Daarom wordt geïnvesteerd in een stevig kennis- en analysefundament op collectief en bondsniveau.

In 2008 wordt een verdere analyse op doelgroepniveau uitgevoerd. Bonden maken gezamenlijk per sport een heldere analyse: wat is de trend over de afgelopen jaren, wat is de huidige groei, wat is de huidige doorstroom, waar zit de uitval? En ook, wat is het "profiel" waar je op mikt? (klasse, opleidingsniveau, sekse) Waar bevinden deze sporters zich?

Een analyse van het huidige ledenbestand geeft een eerste inzicht in de mogelijkheden voor de groei. Uit de cijfers blijkt dat:

- de sport binnen de jeugd (5 - 18) een enorm marktaandeel heeft. 74 % van de jeugd van 13 – 18 jaar is aangesloten bij een sportvereniging.
- er een dramatische terugval is van de overgang jeugd naar jong volwassen. 1 op de 2 sporters verlaat de georganiseerde sport voor de 18-jarige leeftijd.
- de groeiambities van de bonden voornamelijk bij de jeugd en masters liggen (46 – 65 jaar).

Op basis van bovenstaande analyse lijken er een aantal kansen voor groei te zijn, die naadloos aansluiten bij het concept van een leven lang sporten:

- het vasthouden van de jeugd als die volwassen wordt
- een aanwas in de master leeftijdsgroep
- een aantrekkelijk aanbod voor de nog niet sportende groepen jeugd

Collectieve groeistrategie

In 2008 wordt bepaald of de ontwikkeling van een gezamenlijke groeistrategie gericht op bepaalde doelgroepen wenselijk en haalbaar is. In veel gevallen zullen collectieve groeikansen overeen komen met de individuele doelstellingen van bonden. Zo blijkt uit de analyse van de individuele groeidoelstellingen van bonden dat veel bonden (ook) flink willen groeien bij de jeugd. Dat is ook logisch, deze gewilde doelgroep staat al bekend als sport-minded. Collectieve inzet op groeikansen kan de kans op succes verhogen. Individuele inspanning van meerdere bonden gericht op dezelfde doelgroep kan echter ook een gezonde concurrentie opleveren en kan leiden tot een algemene kwaliteitsverbetering.

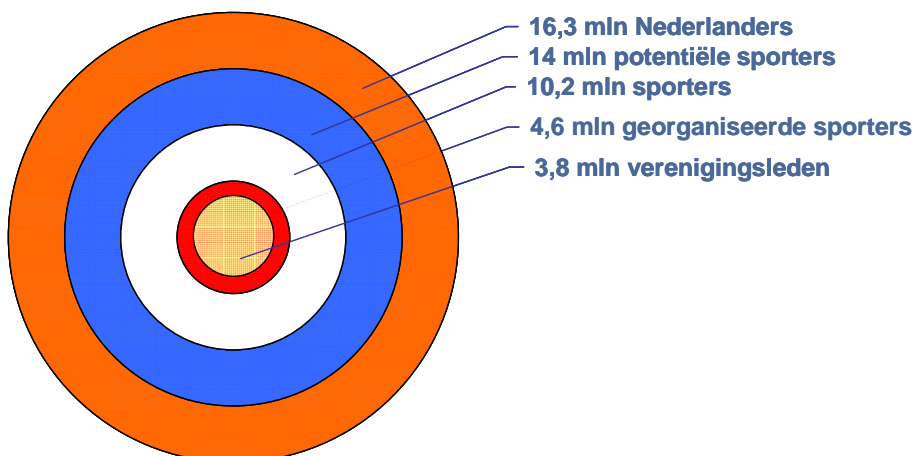
Een leven lang sporten: verschillende relatievormen

Om sporters levenslang te binden, biedt de georganiseerde sport diverse lidmaatschapsvormen aan. Deze vormen verschillen in intensiteit en betrokkenheid bij de verenigingen. Er ontstaan grofweg drie relatiepatronen met een aantal varianten:

- Sporters bij sportverenigingen met directe betrokkenheid bij het sportaanbod van de vereniging zelf: de betrokken verenigingsleden.
- Sporters die het sportaanbod van de sportverenigingen en sportbonden afnemen zonder zich zelf direct betrokken te voelen bij deze sportorganisaties: de consumerende leden.
- Sporters die hun eigen sportaanbod regelen of inkopen, zonder expliciete betrokkenheid van sportverenigingen en/of sportbonden: de ongeorganiseerde sporter.

De eerste twee groepen zijn onmiskenbaar onderdeel van de georganiseerde sport. De ervaring leert dat sporters afwisselend en soms tegelijkertijd tot één of meerdere van deze groepen behoren. In het concept van een levenlang sporten wordt dat erkend en zal de georganiseerde sport in alle gevallen het contact met de sporter behouden. In hoeverre deze ontwikkeling afgedekt kan worden met formele regels rond lidmaatschappen, is onderdeel van nader onderzoek en debat.

Het volgende model geeft een eerste indeling in de soorten lidmaatschappen waar we hier over spreken.

De georganiseerde sport investeert actief in verenigingsleden (licht oranje in figuur) en directe leden van bonden (rood). De georganiseerde sport onderhoudt ook contact met de ongebonden sporters en neemt ze serieus.

Van Sportagenda 2008 naar Sportagenda 2012: Speerpunten

Voor de sportagenda 2012 staat het scheppen van voorwaarden voor de beoogde kwalitatieve en kwantitatieve groei centraal. In het verlengde van de Sportagenda 2008 en als tussenstap naar een Sportklimaat op Olympisch niveau, staan in de Sportagenda 2012 de volgende speerpunten centraal:

- De ontwikkeling en invoering van passend Sportaanbod
- De beschikbaarheid en inzet van kwalitatief hoogwaardig kader
- Voldoende ruimte en uitdagende accommodaties
- Versterken van verenigingen tot flexibel en zelfstandig opererende sportaanbieders

Sportaanbod

Om de beoogde groei te realiseren en op te kunnen vangen is een divers en bij iedere levensfase passend sportaanbod nodig. Uit de cijfers blijkt dat dit vooral noodzakelijk is voor de jong volwassenen en "masters". Verenigingen en bonden gaan marktgericht werken om aan de veranderende behoeften en hogere eisen van met name deze sporters te voldoen.

De kern van de georganiseerde sport, de wedstrijdsport in verenigingsverband, zal de sterkste pijler van de sport blijven en verdient doorlopend onderhoud.

Rekeninghoudend met 'een leven lang sporten' en de beginselen van de 'sportloopbaan' ontstaan voor iedereen bereikbare, aantrekkelijke en uitdagende varianten.

Kader

In de sport zijn maar liefst 1,1 miljoen vrijwilligers actief. Ruim 634.000 vrijwilligers (140.000 fte) zijn actief als sporttechnisch kader. Het succes van ledengroei is sterk afhankelijk van de kwaliteit en beschikbaarheid van deze vrijwilligers. Een significante groei van het kader en een investering in de kwaliteit van kader is cruciaal. De kwaliteit van kader moet vooral gericht zijn op het kunnen aanbieden van een lifetime sportaanbod. Kader moet in staat zijn om aanbod af te stemmen op de verschillende doelgroepen die aan de sport deelnemen.

Naast de beschreven noodzakelijke groei van het aantal kaderleden, is ook een kwalitatieve doorstap naar een normale en volwassen arbeidsmarkt in de sport nodig. De betaalde banen zijn veel te versnipperd en divers. Daardoor is deze arbeidsmarkt niet concurrerend en met de voorziene krapte op de algemene arbeidsmarkt zal het steeds moeilijker worden goede krachten in de sport aan het werk te krijgen. Daarmee wordt het uitgangspunt dat de betaalde krachten de sport in staat stellen met zoveel vrijwilligers te werken, ook beter gerealiseerd.

De uiteindelijke inzet voor de periode 2009 -2012 is dan ook:

- Het realiseren van een volwassen arbeidsmarkt in de sport met volwaardige banen en toekomstperspectief.
- Het realiseren van 2.500 fte aan nieuwe betaalde sporttechnische banen.
- Het realiseren van 15.000 fte (65.000 personen) aan extra sporttechnische vrijwilligers.

Ruimte en Accommodaties

In het rapport "Ruimte voor Sport" uit 2005 is voor de 28 belangrijkste sporten de behoefte aan ruimte en accommodaties in het jaar 2020 in kaart gebracht. De ruimte die elke sporter nodig heeft voor het beoefenen van zijn sport is zéér verschillend en varieert van gemiddeld 8 m² per sporter (voor tennis), tot 353 m² (voor golf). Voor alle sporten gezamenlijk bedraagt de gezamenlijke ruimteclaim voor het jaar 2020 circa 9000 hectare. Dit betreft een periode van 12 jaar vanaf nu, voor de eerstkomende periode van 4 jaar bedraagt het benodigde ruimtebeslag 3000 hectare.

De grootste hoeveelheid nieuwe sportruimte betreft de zogenaamde "buitensporten" en zal met name gevonden worden in het buitenstedelijke gebied. De grootste hoeveelheid nieuwe (compacte) sportaccommodaties, met een relatief klein ruimtebeslag, zal met name gevonden worden in de buurten en wijken van de grote steden.

De inzet voor de periode 2009 -2012 is een toename van 3000 hectare aan sportruimte, waarop 450 nieuwe sportaccommodaties gerealiseerd worden.

Versterken verenigingen

Verdere versterking van verenigingen is nodig om met het concept van een leven lang sporten, ledengroei op te vangen en vast te houden. Structurele versterking van de verenigingen levert ook de kurk op waarop Nederland in 2016 het Olympisch Sportklimaat zal hebben bereikt. Hierbij draait het allereerst om het versterken en uitbouwen van de huidige kracht van de verenigingen, de binding van sporters en het structureel aanbieden van sport. Sportverenigingen worden gestimuleerd om uitgaande van de succesvolle wedstrijdvarianten te bedenken en aan te bieden. Sterke sportverenigingen zijn in staat hun leden te behouden en nieuwe leden te werven. In het onderdeel Brancheversterking van de Sportagenda 2012 wordt aangegeven hoe de gehele keten in de sportbranche zich kan versterken om adequaat op de beoogde groei in te kunnen spelen.

De inzet voor de periode t/m 2012 is om het huidige (ingeschatte) aantal van 3.000 sterke verenigingen uit te breiden met nog eens 3.000. Daarmee is ca. 20 % van de verenigingen in staat zelf te groeien en te functioneren als ontwikkelcentra in een sportspecifieke en maatschappelijke R&D programma's. Indien deze 6.000 verenigingen de huidige leden vast kunnen houden en (licht) groeien met gemiddeld 50 leden, is al een totaal ledengroei van 300.000 gerealiseerd.

Sport groeit! 'Nederland in de Top 10 van de wereld'

Visie

Nederland bij de beste 10 van de wereld. Om dit te bereiken bouwen we aan een winnend topsportklimaat en een winnende topsportcultuur. Topsporters kunnen zich binnen fulltime wedstrijd- en trainingsprogramma's optimaal voorbereiden op het leveren van wereldprestaties. Hiervoor professionaliseren we de topsportstructuur. Alleen dan kan Nederland binnen de mondiale medaillewedloop structureel een plek binnen de Top 10 veroveren en behouden.

De ontwikkeling van sporttechnische programma's, opleidingsroutes voor topsporters, talentontwikkeling, voorzieningen voor topsporters en topcoaches en de ontwikkeling van kennis en innovatie zijn de basis van strategisch topsportbeleid. Aanvullend is er aandacht voor het behoud van medaillewinnaars voor de sport op latere leeftijd en de beschikbaarheid van topcoaches en medisch beleid. Daarnaast besteden we veel *aandacht* aan het letterlijk sterker maken van onze topsporters door middel van fysieke training, mentale begeleiding, voeding en prestatiediagnostiek. Ook worden de programma's van alle bonden die bijdragen aan de Top 10 aangestuurd door een fulltime technisch directeur/topsportcoördinator.

Om de Top 10 ambitie te realiseren houden we vast aan de focus op Top 10 sporten. Dit betekent dat we inzoomen op sporten met ambitie, die daadwerkelijk aan de Top 10 doelstelling kunnen bijdragen. Binnen deze groep wordt een verdere nuancering aangebracht tussen Top 8 en Top 16 en bonden met zicht op Top 8 en Top 16. Doel is om per categorie reële groeidoelstellingen te formuleren, waar vervolgens rechten en plichten aan worden verbonden.

Door middel van meerjarenfinanciering, de één-loket gedachte voor het aanvragen van subsidies en een 150 dagen plan voor de Topsport beperken we de administratieve lastendruk. Deze druk verlagen we ook door het maken van maatwerkafspraken.

Nederland in de Top 10 van de wereld

De laatste jaren is de mondiale medaillewedloop geïntensiveerd. Steeds meer landen hebben hun investeringen in de topsport opgeschroefd, zo ook Nederland. De centrale gedachte hierachter is dat succes maakbaar of op zijn minst beïnvloedbaar is. Landen verwachten het succes van hun topsporters op belangrijke internationale sportcompetities en –toernooien doelbewust te vergroten door uitvoering van een strategisch topsportbeleid¹.

In Topsport gaat het om winnen. Concreet betekent dit voor Nederland richting de Olympische en Paralympische Spelen van Vancouver 2010 en Londen 2012:

Het realiseren van de ambitie van Nederland om structureel bij de beste 10 landen van de wereld te horen.

Hierbij wordt op lange(re) termijn en in lijn met het Olympisch Plan 2028 gestreefd naar een topsportklimaat op Olympisch niveau in 2016 met:

- naast succes op de Olympische Spelen, ook progressie bij de Paralympische Spelen²,
- naast succes bij Olympische sporten, ook succes bij niet-Olympische sporten,
- zowel succes bij teamsporten als bij individuele sporten,
- zowel succes bij de vrouwen als bij de mannen,

¹ Uit de onlangs uitgevoerde internationale SPLISS studie blijkt dat de meeste landen in hun strategisch topsportbeleid nog ontwikkelingen door kunnen maken en ook echt het verschil kunnen maken in talentontwikkeling en de ondersteuning van coaches.

² Voor de Paralympische Spelen wordt nog niet in 2012, maar op de langere termijn een top 10 positie nagestreefd. Het doel voor de Paralympische Spelen Beijing 2008 is een top 25 klassering. Het doel voor 2012 zal na Beijing 2008 worden vastgesteld.

- spreiding van deelnemers en succes bij meerdere sporten,
- naast (gouden) medailles ook een bepaald aantal plaatsen bij de eerste 8 of het totale aantal medailles en
- een sterk (inter)nationaal imago

In de Sportagenda 2008 was nog niet helemaal duidelijk wat die Top 10 doelstelling concreet betekende en hoe deze gemeten moest worden. Voor de gewenste Top 10 positie in 2012, wordt nu door middel van een vooraf vastgestelde definitie en meetinstrument exact gevolgd hoe Nederland zich ontwikkelt op de internationale sportladder. Daartoe is de World Sport Nations Index (WSNI) ontwikkeld. De WSNI meet steeds de uitslagen van de laatst gehouden WK's in alle Categorie 1 Topsportonderdelen. In totaal zijn dit 808 medaille events, bestaande uit de 302 Olympische zomer programmaonderdelen, 84 Olympische winter programmaonderdelen en 422 niet-Olympische onderdelen. Per medaille event tellen de Top 8 plaatsen mee (volgens de puntentelling 10-8-6-5-4-3-2-1).

Bouwen aan een winnende topsportcultuur

Binnen de topsport (en talentontwikkelings) -programma's die bijdragen aan de Top 10 ambitie in 2012, wordt de komende beleidsperiode ingezet op het (verder) bouwen aan een winnende topsportcultuur binnen de diverse topsportbonden. Dat wil zeggen: een topsportklimaat, waarin elke dag binnen fulltime topsportprogramma's van de topsportbonden 100% wordt gegeven en 100% wordt geëist. Een topsportklimaat, waarin excuses niet gelden, waar duidelijk keuzes worden gemaakt en waar grote commitment van alle betrokkenen (sporters, staf, management en bestuur) is aan het programma. Hierbij is tevens aandacht voor die takken van sport waar de professionalisering van topsport een feit of minimaal een tendens is. Bij deze sporten is de professionalisering van de individuele sporter, een absolute (rand)voorwaarde om de Top 10 te kunnen halen.

De peilers voor de Nederlandse Top 10 topsportprogramma's zijn:

- De sporter staat centraal
- Sport staat als eerste in de agenda van de topsporter
- De coach stuurt het programma aan
- Het programma is gericht op de absolute topprestaties
- Het programma wordt door de noodzakelijke voorzieningen ondersteund

Focusgedachte

Om de Top 10 ambitie structureel te kunnen (blijven) realiseren, wordt vastgehouden aan de focusgedachte uit de Sportagenda 2008. De Top 10 ambitie richt zich hierbij primair op die sporten die aan de Top 10 ambitie bij kunnen dragen. Feitelijk zijn dit de huidige 'categorie 1 topsportonderdelen', dat wil zeggen:

- alle Olympische en Paralympische programmaonderdelen
- topsportonderdelen die voldoen aan het IOC/IPC-spreidingscriterium **en** waarvan aan het WK, waar voor het betreffende onderdeel een medaille te behalen valt, een minimaal aantal landen deelneemt (huidige categorie I topsportonderdelen).

Binnen bovenstaande groep wordt vervolgens gewerkt met een 'doorstroomsysteem' bestaande uit een vijftal groepen (zie hiervoor het overzicht indeling sportonderdelen t.b.v. de Top 10 op blz. 12). Hierbij wordt een verder onderscheid gemaakt tussen topsportonderdelen op basis van hun positie:

1. in de Top 8
2. in de Top 16 met zicht op Top 8
3. in de Top 16
4. buiten de Top 16 met zicht op Top 16
5. buiten de Top 16 en geen zicht op Top 16

Gezien de beperkte beschikbare financiële middelen en de wens op inzet van rendement, wordt binnen de 5 bovenstaande groepen verder gefocust op die topsportonderdelen die sportief gezien ook echt kansrijk zijn om aan de Top 10 doelstelling bij te kunnen dragen en deze ambitie ook hebben. Dit is nog niet het geval bij groep 5, waardoor deze groep een aparte positie bekleedt. Deze groep wordt wel erkend en ondersteund, maar krijgt geen rechten die vergelijkbaar zijn met de rechten van groep 1 tot en met 4.

Afhankelijk van de groep waarin een Categorie 1 topsportonderdeel zich bevindt (op basis van een nog verder te ontwikkelen verdeelsystematiek, waarbij naast prestaties ook andere factoren zoals ambitie, commitment, kracht van het programma, kans op succes en 'er toe doen') wordt een groeidoelstelling per sport bepaald, met als uitgangspunt/doelstelling om binnen de focusgedachte steeds een groep hoger te komen. Vervolgens worden hieraan rechten en plichten verbonden om voor ondersteuning in aanmerking te komen. Dit principe wordt ook toegepast op het aangepast sporten.

De huidige Categorie 2 Topsportonderdelen dragen volgens de omschreven benadering niet bij aan de top 10 ambitie. Dit betreft topsportonderdelen die nog niet voldoen aan het IOC-spreidingscriterium, maar die wel voldoen aan het GAISF-spreidingscriterium. Tevens betreft het onderdelen waarvan aan het WK en/of EK niet het minimale aantal vereiste landen deelneemt. Omdat deze Topsportonderdelen in de toekomst mogelijk wel in aanmerking komen voor een bijdrage aan de Top 10 ambitie, krijgen deze Topsportonderdelen, in lijn met de Top 10 ambitie, een eigen plek binnen de Sportagenda.

Tot slot is er nog de groep sportonderdelen die niet aan categorie 1 of categorie 2 criteria voldoen, maar waarvan nationale teams wel meedoen aan EK/WK's. (Categorie 3 in het overzicht). Binnen het domein van topsport worden deze sportonderdelen ook wel gevat onder de term 'internationale wedstrijd sport'. Deze onderdelen dragen niet bij aan de Top 10 ambitie en kunnen pas in beeld komen als ze voldoen aan de instroomcriteria voor Categorie 2. Ontwikkeling van deze vorm van wedstrijd sport blijft dan ook de primaire verantwoordelijkheid van de bond.

Voor Paralympische programma onderdelen wordt in overleg met de betrokken bonden (en met behulp van de expertise van NebasNsg) een vergelijkbaar systeem gemaakt dat rekening houdt met het over het algemeen kleinere internationale krachtenveld per topsportonderdeel. Hierbij wordt alleen naar paralympische onderdelen gekeken.

Deelname van een Nederlands team aan de Olympische en Paralympische Spelen sluit naadloos aan op de hiervoor geschetste focusgedachte en vice versa. Deelname van een collectief georganiseerd Nederlands Team aan de World Games (en aan de Universiade) is vanuit de focusgedachte niet aan de orde. Immers, niet alle sporttakken die op het programma staan leveren een bijdrage aan de top 10 ambitie. Voor die programma – onderdelen van World games of Universiade die een bijdrage (kunnen) leveren aan de Nederlandse top 10 ambitie kan deelname aan de World Games op sporttak niveau wel van belang zijn. In de verdere uitwerking wordt verkend of hierbij, in het kader van maatwerk, toch ondersteuning geboden kan worden.

Indeling (Top)sportonderdelen t.b.v. Top 10

Categorie	Groepen	Definitie: Sporten die kansrijk zijn om aan de Top 10 ambitie bij te dragen	Voorbeeld anno 2007	Bijdrage aan de Top 10 ambitie?	Rechten en plichten	Hoe te promoveren binnen categorie?	Hoe te promoveren naar andere categorie?
1	1	Cat. 1 Topsportonderdeel en Top 8	Baanwielrennen	Ja			
	2	Cat. 1 Topsportonderdeel t en Top 16 met zicht op Top 8	Sportagenda 2012	Ja			
	3	Cat. 1 Topsportonderdeel Top 16	Snowboard halfpipe	Ja			
	4	Cat. 1 Topsportonderdeel buiten de Top 16, maar zicht op Top 16	Triatlon	Ja			
	5	Cat. 1 Topsportonderdeel buiten de Top 16 en geen zicht op Top 16	Rugby	Nee (prestaties tellen wel mee)			
Categorie		Definitie: Sporten die nog niet aan de Top 10 doelstelling kunnen voldoen	Voorbeeld anno 2007		Rechten en plichten		
2	1	Cat. 2 Topsportonderdeel en Top 8	Zaalhockey	Nee			
	2	Cat. 2 Topsportonderdeel en Top 16	Kabelski	Nee			
	3	Cat. 2 Topsportonderdeel en buiten de Top 16	Kart	Nee			
Categorie		Definitie: Topsportonderdelen die niet aan cat. 1 of 2 criteria voldoen.	Voorbeeld anno 2007		Rechten en plichten		
3	1	Geen Cat. 1 of 2 Topsportonderdeel, wel EK/WK en Top 8	Cricket dames	Nee			
	2	Geen Cat. 1 of 2 Topsportonderdeel, wel EK/WK en buiten de Top 8	American Football	Nee			

Van Sportagenda 2008 naar Sportagenda 2012

De doorontwikkeling van de huidige 5 programmalijnen uit de Sportagenda 2008³ blijft, in afstemming met de voor de bouwsteen Topsport in het Olympisch Plan gestelde ambities de inhoudelijk relevante thema's voor Nederland in de Top 10 in de Sportagenda 2012. Daarnaast spelen hierbij een aantal andere ontwikkelingen een belangrijke rol.

Maatwerk, administratieve lastenverlichting en meerjarenfinanciering

Gedurende de Sportagenda 2012 wordt waar relevant zoveel mogelijk op basis van maatwerk gewerkt (bijvoorbeeld op het gebied van Coaches aan de top). Tevens wordt gestreefd naar administratieve lastenverlichting en meerjarenfinanciering. Om hierop in te kunnen spelen worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. Realisering meerjarenfinanciering (vier jaren Olympische cyclus) van de topsport- en opleidingsprogramma's van de topsportbonden. De bonden krijgen hierdoor in een zo vroeg mogelijk stadium zekerheid over de (financiële) ondersteuning voor de cyclus richting Vancouver 2010 en Londen 2012.
2. Eén loket gedachte voor de aanvraag, beoordeling en afrekening van topsportsubsidies voor de topsportbonden die bijdragen aan de Top 10 ambitie.
3. 150 dagen plan voor de Topsport: per topsportbond, per topsportonderdeel (op maat) in 150 dagen na de evaluatie van de OS/PS een vierjaren voorbereidingsplan voor de topsport en opleidingsprogramma's van de bonden en de begeleiding hiervan (inhoud, organisatie, planning en financiering).

Versterken van de topsportstructuur

Het is niet reëel te verwachten dat in de toekomst internationaal succes bereikt kan worden met (gedeeltelijk) vrijwilligers in de directe begeleiding en aansturing van sporters en teams. Verdergaande professionalisering (attitude, sporters, coaches, technisch directeuren t.b.v. aansturing coördinatie technisch kader, teammanagers) is noodzakelijk om ook nog in de (zeer nabije) toekomst kans te hebben op winnen in de arena van de internationale topsport.

Speerpunten Top 10 in de Sportagenda 2012

Op grond van bovenstaande worden binnen de bestaande al eerder vastgestelde programmalijnen wel andere accenten gelegd. De belangrijkste speerpunten voor de uitwerking van de Sportagenda 2012 zijn:

- Aansturing door technisch directeuren/ topsportcoördinatoren en coördinatie technisch kader
- Behoud medaillewinnaars
- Beschikbaarheid (top)coaches
- Talentontwikkeling
- Prestatiediagnostiek
- Medisch: gezond aan de top

Aansturing door technisch directeuren/ topsportcoördinatoren en coördinatie technisch kader

Elk topsportprogramma dat bijdraagt aan de Top 10 ambitie dient te worden aangestuurd door een technisch directeur met mandaat, waarbij tevens in de coördinatie van het technisch kader is voorzien.

Behoud medaillewinnaars en positie atleten

- In Nederland haken teveel medaillewinnaars op oudere leeftijd af omdat zij niet meer van het huidige stipendium rond kunnen komen. Deze sporters kiezen daarom dan ook vaak voor een maatschappelijke carrière om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Dit, terwijl zij nog een aantal jaren medailles kunnen winnen die aantoonbaar bijdragen aan de realisatie van de Top 10 ambitie. Het is erg belangrijk om deze succesvolle en beperkte groep te behouden voor topsport.

---

³ 1) sporttechnische programma's, 2) opleidingsroutes voor topsporters en talentontwikkeling, 3) voorzieningen voor topsporters, 4) kennis, innovatie en deskundigheid en 5) optimale infrastructuur.

- Er moet daarom een gedifferentieerde beloningsstructuur komen voor oudere sporters (27 jaar en ouder) die al succesvol en top in de wereld zijn (medaillewinnaars), zodat zij, net als leeftijdgenoten buiten de sport kunnen rekenen op een inkomen op modaal niveau.

Beschikbaarheid (top)coaches

- De financiering vanuit de Regeling Coaches aan de Top (75 fulltime coaches) zal ook op langere termijn moeten worden gewaarborgd. De huidige regeling loopt tot en met 2010. Er zal op korte termijn duidelijkheid moeten komen over de financiering richting 2012.
- Naast de huidige Regeling die het mogelijk maakt dat coaches hun vak fulltime en volwaardig kunnen uitoefenen, wordt er ook nader invulling gegeven aan het beschikbaar stellen van diverse voorzieningen aan topcoaches. Deze liggen o.a. op het vlak van expertmeetings, loopbaanbegeleiding, financiële, fiscale en juridische advisering en (maatwerk) opleidingen, cursussen en congressen.

Talentontwikkeling:

Beschikbaarheid Talentcoaches

- Om talenten zo optimaal mogelijk te kunnen begeleiden moeten er voldoende goede talentcoaches beschikbaar te zijn voor alle gecertificeerde opleidingsprogramma's van bonden.
- Hierbij wordt ingezet op de beschikbaarheid van 75 talentcoaches in de nationale gecertificeerde opleidingsprogramma's van bonden in 2012.
- Voor talenten wordt het van belang geacht ervaring op te doen met deelname aan multi topsportevenementen. Dit wordt gerealiseerd door deelname aan EJ(W)OF en – vanaf 2010 – aan de Youth Olympic Games.

Samenwerking sport en onderwijs

- Naast een betere begeleiding van talenten, moet de talentvijver worden vergroot. De combinatie van het vinden van het beste talent en hoogwaardige begeleiding daarvan en een opleidingsroute voor het vak van topsporter, zal noodzakelijk zijn om internationaal competitief te kunnen blijven.
- De samenwerking tussen sport en onderwijs (de hele onderwijskolom) is van groot belang. Er zal gewerkt moeten worden aan structurele voorzieningen en specifieke begeleiding voor topsporters/talenten om onderwijs en topsport te kunnen combineren bij omvangrijke/fulltime programma's.

Beschikbare trainingsaccommodaties/infrastructuur:

Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO's) en Nationale Topsportcentra (NTC's) is 'clusteren waar het kan, apart waar het moet':

- Om training en coaching en het volgen van onderwijs te koppelen aan het beschikbaar stellen van de 'beste' voorzieningen (experts en faciliteiten op het gebied van fysieke training, prestatiediagnostiek, mentale begeleiding, voeding, etc) is clustering van topsport- en talentontwikkelingsprogramma's gewenst.
- Hiervoor dienen er 2 tot 3 Centra voor Topsport en onderwijs (CTO's) te komen waarbij sportaccommodaties beschikbaar zijn, de bereidheid van de lokale onderwijsinstellingen uit de hele onderwijskolom aanwezig is en alle noodzakelijke en beschikbare voorzieningen aanwezig zijn. Het is wel noodzakelijk dat van overheidswege in de toekomst investeringen worden gedaan in nieuwe accommodaties (capaciteitsprobleem).
- Ook de Opleidingsprogramma's die niet op een CTO kunnen bestaan moeten in staat worden gesteld om op hun Nationaal Topsportcentrum voorzieningen voor trainen, rust, wonen en studeren/ werken te kunnen realiseren.

Prestatiediagnostiek

- Naast het doorontwikkelen van fysieke training (om ook op langere termijn de positieve effecten hiervan te kunnen ervaren), komt er een zwaarder accent te liggen op het inzetten van prestatiediagnostiek.

Medisch: Gezond aan de top

Er wordt een meerjarenprogramma 'Gezond aan de top' opgesteld. Hierin worden alle activiteiten op het gebied van topsportmedische begeleiding, waaronder het antidopingbeleid na 2008, samengebracht. Het doel hiervan is het verbeteren van de kwaliteit van de topsportmedische begeleiding, zowel aan de aanbod- als aan de vraagzijde.

Sport groeit!

'Bonden ontwikkelen en verzilveren kansen'

Visie

Om meer mensen te laten sporten en een plaats in de Top 10 van de wereld te realiseren is een sterke en efficiënt opererende branche noodzakelijk. Bonden moeten over de benodigde kennis, vaardigheden, capaciteit en slagkracht beschikken om deze ambities te realiseren.

Momenteel is de sport nog redelijk versnipperd. 72 bonden ondersteunen ruim 200 sporten. Van deze bonden hebben 52 bonden een bondsbureau, die verdeeld zijn over 41 locaties in Nederland. Circa 850 fte zijn werkzaam bij bonden. Exclusief voetbal en tennis betekent dit gemiddeld 4 fte per sport.

De sport wil verder groeien en ontwikkelen. Om ook op organisatorisch en bestuurlijk vlak verder te groeien zet de sport in op:

- *Kwaliteitsontwikkeling en -borging door te werken met een continue verbeter- en ontwikkelingscyclus inclusief zelfregulering.*
- *Vergroting organisatiekracht door samenwerken/clusteren van de ondersteunende werkorganisaties (back offices)*
- *Ontsluiten van kennis en competenties om de sportmarkt en topsportpositie in het oog te houden en verder te ontwikkelen.*

In dit kader wordt een integraal kwaliteitsmodel ontwikkeld dat bonden zal helpen zich verder te ontwikkelen. Tevens worden bonden gestimuleerd om op basis van bewezen succesvolle samenwerkingsmodellen samen te gaan werken en wordt een branche informatie systeem opgezet.

In tegenstelling tot voorgaande jaren zal deelname van bonden aan bovenstaande trajecten niet volledig vrijblijvend zijn. Voor bijvoorbeeld kennisopbouw is het noodzakelijk dat alle bonden zich committeren aan aanlevering van gegevens over hun sport .

Onderdelen huidige sportbranche

Veel Nederlanders beoefenen in georganiseerd verband sport. Om deze activiteiten mogelijk te maken is een veelheid aan organisaties actief. Op het lokale niveau zijn er verenigingen die het mogelijk maken dat gesport kan worden. Deze verenigingen zijn verenigd in een sportbond die taken uitvoert die verenigingsoverstijgend zijn, zoals het organiseren van de competitie. Deze bonden zijn op hun beurt weer verenigd in de koepel NOC*NSF.

Het gaat in deze branche over ca. 4,8 miljoen sporters, 29.000 verenigingen, 72 bonden en 1,3 miljoen vrijwilligers.

Binnen deze sportinfrastructuur kan een onderscheid gemaakt worden in:

- Sportinfrastructuur met lokale taken. Dit betreft de verenigingen.
- Sportinfrastructuur met landelijke en/of internationale taken. Dit zijn de taken die collectief nodig zijn voor de sport. Deze taken worden uitgevoerd door 72 sportbonden en de koepel NOC*NSF

Binnen deze georganiseerde sport vallen ongeveer 200 takken van sport te onderscheiden die allemaal een eigen karakter hebben en veelal ook zelfstandige aansluiting kennen bij (onderdelen van) Internationale Federaties.

In totaal werken ongeveer 850 betaalde fte vanuit meer dan 50 bondsbureau's voor deze circa 200 verschillende sporten. Dit is dit is ca. 4 fte per sport.

Versterking van de branche: 3 speerpunten

Om de inhoudelijke ambities voor Top 10 en Marktaandeel waar te kunnen maken, is een effectief en efficiënt functionerende branche noodzakelijk. Om dat te bereiken dienen drie ontwikkelingen in gang te worden gezet:

- Kwaliteitsontwikkeling en -borging door te werken met een continue verbeter- en ontwikkelingscyclus inclusief zelfregulering.
- Samenwerken/cluseren van de ondersteunende werkorganisaties (back offices) om de organisatiekracht te vergroten. Hierbij zal worden geïnvesteerd in organisatorische en evt. bestuurlijke samenwerking. Inhoudelijke samenwerking valt binnen de overige twee ambities van de Sportagenda (Meer mensen sporten een leven lang en Nederland in de Top 10).
- Ontsluiten van kennis en competenties die noodzakelijk is om de ambities van de Sportagenda te realiseren. Uitgangspunt is om de sportmarkt en topsportpositie in het oog te houden en verder te ontwikkelen.

Deelname aan bovenstaande trajecten is minder vrijblijvend dan voorgaande jaren. Bonden realiseren zich dat, om als branche echt sterker te worden, de inzet van alle bonden op cruciale punten noodzakelijk is. Een goed voorbeeld hiervan is kennisopbouw. Een stevige kennisbasis over de gehele sport kan alleen verkregen worden indien alle bonden tijdig de juiste en voor de sportbranche onmisbare gegevens verstrekken. Bij alle trajecten is er aandacht voor het zoveel mogelijk beperken van administratieve lastendruk.

Kwaliteitsborging middels zelfregulering

De sportbranche heeft de afgelopen jaren een aantal succesvolle branche instrumenten ontwikkeld. Gedurende de periode van de sportagenda 2012 wordt op basis van de bestaande instrumenten een doorstap gemaakt naar meer integraliteit en minder vrijblijvendheid. De zelfregulering zal draaien om kwaliteitsborging. Het integraal toepassen van de bestaande instrumenten zal leiden tot een minimale kwaliteitsnorm voor sportbonden.

Daarnaast zal het integrale model worden ingezet om bonden te ontwikkelen. Bonden die de ambitie hebben om in kwalitatief opzicht als organisatie te willen groeien zullen in de periode 2009 – 2012 worden ondersteund. Bonden worden hierbij ondersteund vanaf het niveau waarin een bond zich bevindt. Waar mogelijk wordt deze ondersteuning in collectief verband vorm gegeven. Door transparant en objectief zelfassessments uit te voeren stellen individuele bonden vast in welk ontwikkelingssegment de betreffende organisatie zich bevindt. In de branche bestaande of nog te ontwikkelen producten en diensten zullen worden ingezet om de ontwikkeling te realiseren. Indien noodzakelijk wordt naar maatwerkoplossingen gezocht. Hierdoor kan gevarieerd worden in tijdspaden en deelname van bonden.

Bij bestaande producten valt te denken aan Goed Sportbestuur, de P&O scan en de topsportassessments.

Samenwerking

Op dit moment is de sportbranche organisatorisch nog flink versnipperd. Er is echter ook sprake van een toenemende samenwerking. Een nog verdere clustering moet gaan leiden tot een effectievere ondersteuning en ontwikkeling van individuele sportvormen. Onder clustering verstaan we gezamenlijk gebruik maken van personeel, huisvesting, ict en overige middelen, met daarbij maximaal behoud van eigen sportidentiteit. Leidraad voor deze visie zijn onder andere de bestaande succesvolle samenwerkingsinitiatieven van het Huis van de Sport in Nieuwegein, Zeist (Voetbal en Korfbal), Papendal (Atletiek, Krachtsport, Taekwondo en NOC*NSF) en Rosmalen (Handboog, Schermen en Vijfkamp).

Het model Huis van de Sport is gebaseerd op het maximaliseren van samenwerking tussen bestaande werkorganisaties. Door te delen in huisvesting, facilitaire middelen en personeel, wordt een impuls gegeven aan de kracht, kwaliteit en uitstraling van de

individuele werkorganisaties. In Zeist en op Papendal is ook sprake van een (minder vergaande) fysieke clustering en gezamenlijk gebruik van voorzieningen. De handboog, scherm en vijfkamp bond werken in een model dat nog verder geïntegreerd is. De drie bonden maken gebruik van één volledig geïntegreerde professionele werkorganisatie (van directeur tot administratie). Deze bonden laten hiermee zien dat het mogelijk is om met behoud van maximale eigen identiteit, maximaal samen te werken en te komen tot een niveau van functiespecialisatie die men zelfstandig niet zou kunnen bereiken. Momenteel wordt gewerkt aan een cluster bestaande uit de Onderwatersport Bond, Bowling Bond en de Toerfietsunie. Dit betekent een samenwerking onder één directie van bijna 30 fte. De KNVB onderzoekt voorts in 2007 de verdere mogelijkheden om de samenwerking met en tussen sportbonden te versterken.

Bewezen vormen van effectieve clustering worden gedurende de sportagenda 2012 gepromoot en waar mogelijk geïmplementeerd. Clusters kunnen daarbij ontstaan of verder worden versterkt op basis van meerdere criteria zoals "sportfamilies" (o.a. watersport, vechtsport), regio (o.a. Haagse bonden, Zeist) of bijvoorbeeld "gelijke omvang" (kleine bonden, leerbedrijf).

Een aantal sporten wordt in Nederland alleen op regionaal niveau bedreven en niet op nationaal niveau. Bij de verdere uitwerking van beleid om samenwerking tussen bonden te stimuleren wordt onderzocht of en op welke wijze deze bonden gefaciliteerd kunnen worden om aan samenwerkingstrajecten deel te nemen.

Ontsluiting kennis

In de komende vier jaar speelt kennis en informatie een centrale rol. Kennis is onontbeerlijk om flexibel in te kunnen spelen op de snel wisselende omstandigheden van vandaag. Inzicht in waar we staan met de sport, waar we naar toe willen wordt steeds belangrijker. Kengetallen, monitoring en benchmarking zijn daarbij instrumenten die dit inzicht kunnen ondersteunen. Met behulp van deze instrumenten is sturing en bijstellen van strategie, koers en beleid mogelijk. Daarnaast kan inzicht worden verkregen in de resultaten en effecten van beleid en kan zichtbaar gemaakt worden welke investeringen of koerswijzigingen noodzakelijk zijn om marktontwikkelingen bij te houden.

Verzamelen en ontsluiten van kennis is een verantwoordelijkheid die we met de gehele georganiseerde sport dragen. Gegevensverzameling gaat echter niet vanzelf. Sportbonden en sportverenigingen, zowel als sporters en niet sporters moeten bereid zijn blijvend mee te werken aan registratie en onderzoek. Tijdens de periode sportagenda 2012 wordt het een verantwoordelijkheid van iedere bij NOC*NSF aangesloten bond om de collectief gewenste data met elkaar te delen. Op deze manier zullen trends en data over (top)sporters, sportbonden en verenigingen worden beheerd en ontsloten.

In de periode 2009 – 2012 zullen we werken aan een goed werkend "branche informatie systeem" voor de sport. Collectieve instrumenten te weten: de Bondenmonitor, de Sportersmonitor, de Verenigingsmonitor als ook de Arbeidsmarktmonitor zijn reeds bestaande voorbeelden waarmee inzicht wordt verkregen over de informatiehuishouding binnen de georganiseerde sport. Het streven is om juist via een eenduidige, efficiënte en transparante systematiek continue relevante data te verzamelen en om te zetten in noodzakelijke stuurinformatie.